

Motion till riksdagen 2020/21:2965

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2021 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	749 805	±0
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	90 426	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	154 206	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	7 294 796	2 250 000
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	31 705 000	±0
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	16 826 486	4 000 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	513 238	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 163 643	300 000
1:9 Läkemedelsverket	159 899	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	119 401	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	3 000 000	-3 000 000
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	754 427	±0
2:1 Folkhälsomyndigheten	500 005	±0
2:2 Insatser för vaccinberedskap	120 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	45 165	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75 502	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 629	40 000
3:1 Myndigheten för delaktighet	61 564	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersonsorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	32 311	±0
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	782 514	±0
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 395	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	24 475 898	±0
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	9 008 490	±0
4:6 Statens institutionsstyrelse	1 346 567	±0
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	525 151	300 000
4:8 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	37 768	±0
5:1 Barnombudsmannen	26 549	±0
5:2 Barnets rättigheter	22 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	39 063	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	763 503	±0
99:1 Nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål	±0	20 000
99:2 Vaccin pneumokocker	±0	45 000
Summa	101 941 904	3 955 000

Anslag 1:4 Tandvårdsförmåner

Det nya förslaget för högkostnadsskydd innebär att alla kostnader över 2 000 kronor subventioneras fullt ut. Detta gäller de kostnader den enskilde har under en 12-månadersperiod. Förslaget innebär ett avskaffande av det nuvarande systemet där staten subventionerar 50 procent på kostnader mellan 3 000 och 15 000 kronor och 85 procent från 15 000 kronor och uppåt. Tandvårdsbidraget påverkas inte av förslaget, dvs. bidraget för kostnader under det nya högkostnadstaket på 2 000 kronor.

Systemet med en referensprislista behöver reformeras. Vänsterpartiet föreslår att de vanligaste behandlingarna får en bindande nationell taxa som innebär ett tak på vad respektive behandling får kosta, oavsett vårdgivare. Reformen skulle även i många fall ge billigare tandvård. Detta eftersom den nationella taxan i praktiken skulle innebära ett tak för de priser som vårdgivaren sätter. Kostnaden enligt en statisk beräkning för båda förslagen är 4,5 miljarder kronor 2022 och 2023. Första året beräknas kostnaderna för förslagen vara 2 250 miljoner kronor. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 2 250 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2021.

Anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

För att säkerställa en god och tillgänglig vård är det helt avgörande att få fler att vilja jobba där och att de som redan arbetar inom sjukvården vill stanna kvar. Vänsterpartiet

vill därför bygga vidare på den satsning på förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och förbättrade arbetsvillkor som vi fick igenom i budgetsamarbetet under förra mandatperioden. I spåren av corona är denna satsning extra angelägen. Vi avsätter totalt 4 miljarder kronor per år för detta ändamål. Vänsterpartiet tillför anslaget 4 000 miljoner kronor mer jämfört med regeringens förslag 2021.

Anslag 1:8 Bidrag till psykiatri

Den psykiatriska vården behöver stärkas på bred front. Detta är speciellt viktigt i och med pandemin med covid-19. Det gäller inom primärvården, den öppna och slutna psykiatrivården, barn och ungdom, samsjuklighet samt självmordsprevention. Vänsterpartiet anslår därmed 300 miljoner kronor mer jämfört med regeringens förslag 2021, 300 miljoner kronor 2022 och 1,5 miljarder kronor 2023.

Anslag 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna

Vänsterpartiet avslår regeringens förslag till anslag som innehåller prestationsbundna insatser för att korta värdköer. Detta är en uppföljning av den s.k. kömiljarden. Regeringen föreslår 3 miljarder kronor för 2021 och för 2022 och 2023. Vänsterpartiet har i stället förslag om ökad personaltäthet och att förstärka kompetensutveckling samt att ge ökat utrymme för bättre arbetsvillkor för vårdpersonal. Detta är det centrala i att minska värdköerna enligt Vänsterpartiet. Detta är extra viktigt när pandemin slagit hårt mot vården, anställda och patienter. Vänsterpartiet har även förslag om att stärka vården i de regioner som är mest glesbefolkade, vilket ger bättre förutsättningar för att korta värdköer där. Vänsterpartiet minskar därmed anslaget med 3 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag 2021 samt 3 miljarder kronor 2022 och 3 miljarder kronor 2023.

Anslag 2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel

Strategin från 2016 har inte gett tillräcklig effekt ännu. Att arbeta förebyggande kräver långsiktiga strategier. Det arbete som har påbörjats och de evidensbaserade metoder som har tagits fram inom ANDT-området behöver utvecklas. Vänsterpartiet tillför anslaget 40 miljoner kronor mer än regeringen 2021.

Anslag 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Vänsterpartiet föreslår att avgiftsfri simskola för sexåringar anslås 150 miljoner kronor. Detta enligt tidigare modell. Vänsterpartiet föreslår också att det för avgiftsfria sommar- och andra lovaktiviteter anslås 150 miljoner kronor. Detta som ett återinförande av det tidigare specialdestinerade anslag till kommunsektorn som Vänsterpartiet fick igenom. Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslaget 300 miljoner kronor mer än regeringen 2021.

Nytt anslag: Nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Vänsterpartiet vill inrätta ett nationellt resurscentrum mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. På grund av samordningsvinster bör det nationella resurscentrumet knytas till och placeras vid Jämställdhetsmyndigheten. För detta ändamål avsätts 20 miljoner kronor mer än regeringen för 2021.

Nytt anslag: Vaccin pneumokocker

Att få influensa eller att få lunginflammation kan få stora hälsomässiga konsekvenser för personer som är 65 år och äldre. Tio regioner av 21 tar en avgift för vaccination mot pneumokocker. För att möjliggöra avgiftsfri pneumokockvaccin för personer som är 65 år och äldre i samtliga regioner tillför Vänsterpartiet anslaget 45 miljoner kronor mer än regeringen 2021.

Förslag på områden som redovisas inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förstärkt försörjningsstöd

Att främja jämlikhet i levnadsvillkor är ett av socialtjänstens viktigaste åtaganden. Det innebär att allmänna standardförbättringar för stora grupper inom befolkningen även bör komma de ekonomiskt utsatta till del. Målet är att biståndet ska ge en skälig levnadsnivå och att personer och familjer som lever med försörjningsstöd ska kunna leva ett liv som liknar det stora flertalets.

Riksnormen omfattar endast vissa kostnader av försörjningsstödet. Normen var från början tänkt som en lägstanivå men har kommit att bli en högstanivå. Vid sidan om riksnormen finns en andra del av försörjningsstödet där det görs en individuell skälighetsbedömning av kostnaderna, såsom hyra och elkostnader. Även dessa har kommit att schabloniseras av kommunerna och befästs genom rättspraxis.

Riksnormen räknas upp varje år men trots det ökar klyftan mellan låginkomsttagare och mottagare av ekonomiskt bistånd kraftigt. Vänsterpartiets målsättning är att minska klyftan mellan allmänna inkomstnivåer och ersättningsnivåerna för försörjningsstöd. Vi höjer därför anslaget med 960 miljoner årligen för att riksnormen för försörjningsstöd ska kunna höjas med 700 kronor i månaden per person.

Stärkt stöd för sjukvård i de mest glesbefolkade regionerna

Vården ska fungera i hela Sverige, men det finns för lite resurser i län med stora avstånd och låg befolkningstäthet. Vänsterpartiet föreslår därför ett särskilt statsstöd till vården i glest befolkade regioner. Alla oavsett bakgrund ska känna sig trygga med att vården de får är lika bra som den andra får. De allt större hälsoklyftorna och de stora skillnaderna i tillgång till vård måste minska. I dag finns ett glesbygdstillägg i det kommunala kostnadsutjämningsystemet. Den tekniken kan användas i inkomstutjämningsystemets strukturbidrag. Med denna teknik och ett anslag på 1 miljard ger det t.ex. Norrbotten ca 300

miljoner kronor extra, Gotland ca 50 miljoner kronor och Jämtland ca 70 miljoner kronor. Ett nytt förstärkt glesbygdssöd föreslås vara ett anslag som utbetalas direkt till berörda regioner och finansieras helt av staten. Ingen region får ett minskat anslag med detta extra glesbygdssjukstöd. För stödet anslås 1 miljard kronor per år.

Investeringsstöd för samhällsfastigheter

Investeringsbehoven som följer av den demografiska utvecklingen har medfört ökad skuldsättning för både kommuner och regioner. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att staten tar ansvar och bidrar till att samhällsfastigheter som är nödvändiga för olika välfärdsfunktioner faktiskt byggs. Det handlar om investeringar som är viktiga för framtiden.

Etableringen av new public management och användningen konsulttjänster inom välfärden har inneburit ett minskat inflytande för de som arbetar i verksamheten. Nybyggnation och renovering av befintliga byggnader måste ske i samarbete med de som sedan ska arbeta i lokalerna och se till att välfärden fungerar på bästa möjliga sätt.

Omkring 2 miljoner personer i Sverige är 65 år eller äldre. Av dessa bor cirka 5,1 procent på särskilda boenden för äldre. Andelen äldre förväntas öka framöver. Enligt SCB beräknas drygt 7 procent av befolkningen vara 80 år eller äldre år 2030. Det ställer krav på kommunerna att erbjuda moderna äldreboenden som svarar mot behoven.

Det finns också stora investeringsbehov avseende byggnader ämnade för hälso- och sjukvård hos regionerna. Det handlar om att bygga om sjukhus, vårdcentraler och andra vårdinrättningar för att motsvara krav och riktlinjer för en modern vård och för en god arbetsmiljö.

Som ett svar på omfattande behov i en tid av kris föreslår Vänsterpartiet ett tillfälligt stöd under tre år där staten står för en del av investeringskostnaderna. Kommuner och regioner ska kunna söka stödet som innebär en statlig medfinansiering om 10 procent för upprustning och 20 procent för nybyggnation. Det ska även ställas krav på energiförbrukning och klimatåtgärder för att få ta del av stödet. Utformningen, nivåerna och det fortsatta behovet av stödet bör utvärderas för att eventuellt justeras och förlängas utöver den föreslagna treårsperioden. För detta ändamål avsätter Vänsterpartiet 10 miljarder kronor 2021 och sedan 15 miljarder kronor för 2022 respektive 2023.

Jonas Sjöstedt (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Maj Karlsson (V)

Jessica Wetterling (V)

Tony Haddou (V)

Håkan Svenneling (V)

Karin Rågsjö (V)